

22. 9. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Co má mít přednost - ochrana majetku okradeného, anebo soukromí pravděpodobného zloděje?

Kauza, v níž šlo o to, zda záběry pravděpodobného zloděje mého majetku mohu jako soukromá osoba jakousi pátrací svépomocí veřejně šířit, abych tak zloděje identifikoval a chytil, byla médií sledována v různých fázích jejího - bohužel značné zdlouhavého - projednávání správními orgány a soudy. Nyní se k ní vyslovil Nejvyšší správní soud jako vrcholná instance správního soudnictví. Případ možná bude pokračovat k Ústavnímu soudu či Evropskému soudu pro lidská práva. Nejvyšší správní soud nicméně řekl jasné slovo, jak na věc nahlíží, a bez jakéhokoli kličkování se jednoznačně přiklonil k názoru, že v konfliktu ochrana majetku kontra ochrana soukromí má přednost soukromí. A že majetek okradeného má chránit především stát.

*Žalobcem u krajského soudu (konkrétně Městského soudu v Praze) byla obchodní společnost **ekolo.cz s. r. o.**, již kdosi ukradl z její provozovny elektrokolo. Pravděpodobného zloděje zachytila průmyslová kamera určená ke střežení provozovny a jeho záběry z této kamery dala okradená společnost na Facebook. Za to obdržela od žalovaného, **Úřadu pro ochranu osobních údajů**, pokutu, jejíž uložení potvrdil v rozkladovém řízení i předseda Úřadu. Toto správní rozhodnutí okradená společnost napadla u Městského soudu v Praze, který je rozsudkem ze dne 19. 5. 2015, č. j. 11 A 77/2012 - 38, zrušil a věc vrátil Úřadu k dalšímu řízení. Žalovaný Úřad pro ochranu osobních údajů se nedal a proti rozsudku podal kasační stížnost. Nejvyšší správní soud jí rozsudkem ze dne 3. 6. 2016, č. j. 3 As 118/2015-34, vyhověl a zrušující rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. A nyní již nechme hovořit odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu.*

Řízení před Úřadem pro ochranu osobních údajů

Včas podanou kasační stížností napadl žalovaný v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze, kterým bylo zrušeno rozhodnutí předsedy Úřadu na ochranu osobních údajů ze dne 19. 4. 2012, zn. SPR-8505/11-22/APP, a dále rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen Úřad) ze dne 2. 2. 2012, zn. SPR-8505/11-14 , a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení.

Žalovaný napadeným rozhodnutím předsedy Úřadu zamítl podle § 152 odst. 5 písm. b) zákona č. [500/2004](#) Sb., správní řád, rozklad žalobce proti předchozímu rozhodnutí Úřadu. Podle žalovaného žalobce tím, že v souvislosti se zpracováním osobních údajů prostřednictvím záznamu z kamery umístěné v provozovně na adrese Bubenská 1, Praha 7, na svých webových stránkách na sociální síti Facebook zveřejnil dne 22. 11. 2011 (nejméně do 28. 11. 2011) obrazový záznam (fotografii) z kamery zachycující osobu podezřelou z krádeže, porušil povinnost stanovenou v § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. [101/2000](#) Sb., zákona o ochraně osobních údajů a dále tím, že neoznámil svůj záměr zpracovávat osobní údaje prostřednictvím kamerového systému před zahájením zpracování v říjnu 2011, porušil povinnost stanovenou v § 16 zákona č. tohoto zákona. Tím spáchal správní delikty podle § 45 odst. 1 písm. c) a 45 odst. 1 písm. i) zákona o ochraně osobních údajů, za což mu byla uložena pokuta ve výši 5.000 Kč.

Řízení před Městským soudem v Praze a jeho právní názor

Žalobce své žalobní námitky směřoval proti části výroku, jíž je mu kladeno za vinu, že na svých webových stránkách na sociální síti Facebook zveřejnil obrazový záznam z kamery (fotografii), zachycující osobu podezřelou z krádeže. Nezpochybil tak závěr žalovaného o tom, že jednal v rozporu se zákonem na ochranu osobních údajů, pokud neoznámil svůj záměr zpracovávat osobní údaje prostřednictvím kamerového systému (jedné kamery) před zahájením zpracování v říjnu 2011.

Městský soud v Praze předně k námitce žalobce, jíž popíral svoji pozici správce osobních dat zákazníků, uvedl, že informace zachycené a zaznamenané kamerovým systémem jsou osobními údaji ve smyslu § 4 písmeno a) zákona o ochraně osobních údajů, neboť z obsahu spisu je patrné, že na základě těchto údajů došlo k identifikaci konkrétní osoby - pachatele. Nesporné také je, že pořizování obrazového záznamu zachycujícího jednotlivé fyzické osoby v provozovně žalobce, uchovávání těchto záznamů a jejich případné další použití jsou operacemi, které lze podřadit pod definici pojmu zpracování osobních údajů ve smyslu § 4 písm. e) tohoto zákona, a žalobce je tedy správcem osobních údajů dle § 4 písm. j) zákona. Je proto povinen dodržovat povinnosti tímto zákonem stanovené.

Žalovaný ve svém rozhodnutí připustil, že žalobce mohl v daném případě zpracovávat osobní údaje bez souhlasu subjektu údajů na základě výjimky podle § 5 odst. 2 písm. e) zákona na ochranu osobních údajů, neboť je to podle něj nezbytné pro ochranu jeho práv (ochrana majetku) a nejedná se s ohledem na záběr kamery o nepřiměřený zásah do soukromí sledovaných osob. Současně však možnost provozovat kamerové systémy bez souhlasu subjektu údajů omezil pouze na situace, kdy je bezpodmínečně zabezpečeno, že osobní údaje z tohoto kamerového systému nebudou nijak zveřejněny ani jiným způsobem šířeny. Žalovaný tak nespatořoval pochybení žalobce v tom, že zpracovával údaje bez souhlasu subjektu údajů, nýbrž v tom, že zveřejnil fotografii (záznam z kamerového systému) na veřejné internetové sociální síti. Žalovaný je přesvědčen, že zveřejnění této fotografie již nebylo učiněno v souladu s účelem, k němuž byly tyto údaje shromážděny, tj. k ochraně majetku. Žalovaný sice nevyloučil, že v případě odcizení majetku nebo způsobení jiné škody může kamerový systém, resp. záznam z něj napomoci zajištění pachatele, ale má za to, že zveřejnit záznamy může pouze orgán policie.

Podle Městského soudu v Praze správní orgány neuvedly, z jakého důvodu považují zpracování údajů ve formě zveřejnění fotografie na sociální síti Facebook za rozporné s účelem, pro který jsou údaje shromažďovány, tedy s ochranou majetku správce údajů, tj. žalobce. Z napadených rozhodnutí tak nevyplývá, z jakého důvodu mělo být zveřejnění fotografie, které vedlo k dopadení pachatele krádeže elektrokola a dle soudu úzce souviselo s ochranou majetku, v rozporu s účelem provozování kamerového systému. Kvůli nedostatku odůvodnění Městský soud v Praze obě správní rozhodnutí zrušil.

Předseda žalovaného se v napadeném rozhodnutí zabýval až odůvodněním toho, proč žalobce ke zveřejnění fotografie potřeboval souhlas subjektu údajů, když zdůraznil, že zveřejněním fotografie na internetové sociální síti došlo k zásahu do soukromí konkrétní fyzické osoby, což je v protikladu k právu na ochranu soukromého a osobního života podle ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) zákona.

Městský soud v Praze se tedy s ohledem na závěr předsedy žalovaného zabýval otázkou, zda by v případě, že by žalobce skutečně naplnil svým jednáním skutkovou podstatu deliktu, tedy zveřejněním fotografie porušil povinnost zpracovávat osobní údaje pouze v souladu s účelem, k němuž byly shromážděny, na tuto situaci dopadala výjimka stanovená v § 5 odst. 2 písm. e) zákona nebo by musel disponovat předchozím souhlasem subjektu údajů, v daném případě pachatele trestné činnosti. V této souvislosti je stěžejní posouzení otázky proporcionality a vyvážení práva na ochranu

osobních údajů subjektu údajů v porovnání s právem žalobce na ochranu vlastního majetku.

Žalovaný je názoru, že nelze aplikovat ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) zákona, neboť zveřejněním fotografie na internetové sociální síti došlo k zásahu do soukromí konkrétní fyzické osoby, což je v protikladu vůči zájmu na ochraně soukromého a osobního života. Soud byl však toho názoru, že tento závěr nelze zobecňovat a že otázku předchozího souhlasu subjektu se zveřejněním je nutné posoudit právě s ohledem na to, za jaké situace došlo ke zveřejnění fotografie a do práv jakého subjektu mohlo být zasaženo. Jinak by jakýkoli test proporcionality postrádal smysl. Na jedné straně zde tedy stojí právo žalobce na ochranu vlastnictví a na druhé straně právo pachatele trestného činu na ochranu osobních údajů. Jestliže se posuzuje charakter a význam ochrany těchto práv, nelze nepřihlídnout k tomu, že subjekt, který zcela vědomě odcizil elektrokolo, musel vědět, že jedná v rozporu se zákonem, neboť převzal do své dispozice předmět, který mu nenáležel. Vědomě tedy porušoval zákon, a to za situace, kdy na prodejně bylo veřejně deklarováno, že prostor je monitorován. Byl tedy srozuměn s tím, že jeho jednání je kamerou zachyceno. Je proto nutné porovnat míru intenzity ochrany práv subjektu, který vědomě disponuje s movitou věcí, která mu nepatří, a míru intenzity ochrany práv osoby, která je v postavení subjektu, jemuž je narušeno jeho právo na ochranu majetku.

Ze závěru žalovaného vyplývá, že staví ochranu soukromí pachatele trestného činu nad právo majitele na ochranu vlastního majetku. Nelze přehlédnout, že fotografie byla pořízena v průběhu páčání trestné činnosti a že zveřejnění fotografie na sociální síti vedlo k odhalení pachatele. Soud měl za to, že pachatel trestné činnosti, který úmyslně odcizí majetek, který mu nepatří, musí počítat s tím, že jeho práva na ochranu osobní identity nebudou chráněna stejně jako práva osob, které jednájí v souladu se zákonem. Neviděl proto důvod, proč by měla být poskytnuta ochrana pachateli trestného činu a současně potrestána pokutou osoba, která se tím, že zveřejnila fotografii pachatele na Facebooku, snažila pouze o okamžité zajištění navrácení svého vlastního majetku v hodnotě relativně vysoké. Skutkové okolnosti v této věci mají pak výrazný dopad na nebezpečnost jednání žalobce, které je jednou z podmínek pro závěr o tom, zda došlo ke spáchání deliktu. V daném případě nelze hovořit o nebezpečnosti jednání žalobce, jestliže využil svého práva na ochranu svého vlastnictví proti subjektu, který zcela vědomě jednal v rozporu se zákonem.

Soud přitom zohlednil i skutečnost, že televizní stanice často vysílají v rámci zpravodajských pořadů záběry z průmyslových kamer, na kterých se objevují osoby zachycené při páčání trestné činnosti. V některých případech se jedná o závěry poskytnuté policií, jak uvádí žalovaný, ale ne vždy, což je patrné z obsahu konkrétních pořadů. Tato praxe často nebývá žalovaným Úřadem postihována. I vzhledem k této praxi byl soud přesvědčen o tom, že uložení pokuty v daném případě nebylo na místě, neboť zde není důvod, proč by zveřejnění fotografie na jiném informačním portálu mělo k uložení pokuty vést.

Z uvedených důvodů tak soud žalovanému pro případ, že v řízení následujícím po zrušení rozhodnutí dospěje k závěru, že se žalobce dopustil jednání, kterým porušil povinnost zpracovávat osobní údaje pouze v souladu s účelem, k němuž byly shromážděny, uložil aplikovat ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) zákona a v důsledku toho od potrestání upustit.

Kasační stížnost žalovaného

Podanou kasační stížností napadl žalovaný (dále jen stěžovatel) rozsudek Městského soudu v Praze z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel má za nepodložený a nezákonný závěr soudu o tom, že „žalovaný ani předseda žalovaného neuvedli, z jakého důvodu považují zpracování údajů ve formě zveřejnění fotografie na sociální síti

Facebook za učiněné v rozporu s účelem, pro který jsou shromažďovány". Soud vycházel z názoru, že chybějící odůvodnění toho, proč zveřejnění fotografie není souladné s účelem, ke kterému byly osobní údaje shromažďovány, je závažným pochybením, pro které je nutné rozhodnutí zrušit. Přitom zřejmě přehlédl, že v rozhodnutí Úřadu zn. SPR-8505/11-14 je na str. 4 věnován celý odstavec tomu, proč stěžovatel považuje zveřejnění fotografie za zpracování osobních údajů k jinému účelu, než ke kterému byly shromažďovány. Stěžovatel tedy zopakoval, že je-li účelem provozování kamerového systému (zpracování osobních údajů) ochrana majetku, znamená to, že v případě odcizení majetku nebo způsobení jiné škody může kamerový systém, resp. záznam z něj, napomoci zjištění pachatele. Vyhledávání pachatelů trestných činů a shromažďování důkazů o jejich vině je ovšem v demokratickém právním státě rolí orgánů činných v trestním řízení (tj. orgánů státu, Policie České republiky) a nikoliv žalobce. Proto je každý správce osobních údajů z kamerového systému v souladu s účelem ochrany majetku oprávněn pouze k předání záznamu orgánům činným v trestním řízení, ale již v žádném případě nesmí sám tyto záznamy zveřejnit. Uvedené souvisí i s tím, že dalším z prvků právního státu je presumpce nevin. Orgány činné v trestním řízení jsou za zákonem stanovených podmínek, na základě svých znalostí a zkušeností, a po vyhodnocení všech jim dostupných důkazů a informací oprávněny zahájit proti konkrétní osobě trestní řízení, které je výrazem toho, že je daná osoba důvodně podezřelá z trestného činu, případně vyhlásit po takové osobě pátrání. V případě pátrání po pachateli trestného činu je poté policie v souladu s § 81 písm. a) bodu 2. zákona č. [273/2008](#) Sb., o Policii České republiky, oprávněna zveřejnit osobní údaje (tedy např. i fotografii podezřelé osoby) v rozsahu nezbytném k plnění úkolů policie v souvislosti s pátráním po osobách. Pokud tedy žalobce sám zveřejnil na svých stránkách na sociální síti fotografii podezřelé osoby pocházející z jím provozované kamery, jednalo se o zpracování osobních údajů k jinému účelu, než ke kterému byly osobní údaje shromažďovány, a tedy o porušení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o ochraně osobních údajů.

Stěžovatel má za to, že kamerový systém sledující veřejně přístupný prostor je už sám o osobě značným zásahem do soukromí. Představa, že správce tohoto kamerového systému bude bez jakékoliv kontroly a omezení sám rozhodovat o tom, kdo je pachatelem trestného činu a takovou osobu veřejně „pranýřovat“ tím, že její podobiznu (fotografii) bude vystavovat na internetu, je v rozporu s respektem k soukromému a osobnímu životu všech, včetně možných pachatelů trestné činnosti. O tom, zda daná osoba skutečně něco odcizila, může rozhodnout pouze soud na základě podané obžaloby, nikoliv soukromoprávní subjekt. Dle názoru stěžovatele je tedy spravedlivé požadovat, aby záběry z kamerových systémů určených k ochraně majetku sloužily pouze jako prostředek pro shromažďování důkazů a podkladů o možné trestné činnosti pro orgány činné v trestním řízení, nikoliv k nijak nekontrolovatelné možnosti správců nahrazovat činnost těchto orgánů tak, že budou sami zveřejňovat záznamy z těchto kamerových systémů s údajnými pachateli trestných činů. Účelem kamerových systémů tedy není pořizovat záznamy pro jejich budoucí zveřejnění, ale pouze pro předání k tomu zákonem stanoveným orgánům. Ostatně proto se v angličtině bezpečnostní kamerový systém běžně označuje jako CCTV (Closed Circuit Television), tedy okruh, který je uzavřený, není otevřený, záznamy z něj nejsou veřejně přístupné.

Stěžovatel dále uvedl, že již samotný závěr o tom, že zpracování osobních údajů je v rozporu s účelem, ke kterému byly shromažďovány, stačí k závěru o porušení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o ochraně osobních údajů a tím k naplnění skutkové podstaty příslušného správního deliktu. Není tedy určující, zda správci svědčí jiný právní titul pro zpracování osobních údajů k odlišnému účelu, tedy ani v daném případě aplikace § 5 odst. 2 písm. e) zákona, k čemuž dospěl soud ve svém rozsudku. To odpovídá i stanovisku Pracovní skupiny zřízené podle článku 29 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES (Article 29 Data Protection Working Party) č. 3/2013 (on purpose limitation; dostupné na adrese http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp203_en.pdf). Podle čl. III. 2. 6. tohoto stanoviska chybějící požadavek souladu účelu zpracování osobních údajů nelze obejít využitím nového právního titulu pro zpracování

osobních údajů podle čl. 7 směrnice 95/46/ES (§ 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů). To jinými slovy znamená, že nesoulad účelu zpracování s účelem při shromáždění osobních údajů znamená, že nové zpracování je samo o sobě nezákonné a tudíž nedovolené.

V otázce posouzení souladu účelu zpracování stěžovatel dále poukázal na kritéria uvedená ve výše uvedeném stanovisku Pracovní skupiny zřízené podle článku 29 (bod III. 2. 2.). Těmito kritérii jsou vztah mezi účelem, pro který byla data shromážděna a účelem jejich dalšího zpracování (původní účel kamerového systému je dle stěžovatele zaznamenání důkazů o trestné činnosti, novým účelem je jejich zveřejnění, účely tedy nejsou kompatibilní), souvislosti, za kterých byla data shromážděna a rozumné očekávání subjektu údajů o jejich dalším použití (subjekt údajů, ať páchá protiprávní jednání nebo ne, neočekává, že jeho osobní údaje zaznamenané kamerovým systémem budou osobou soukromého práva zveřejněny na internetu), povaha dat a dopad dalšího zpracování na subjekt údajů (uvedené osobní údaje jsou zveřejňovány v negativní souvislosti, kdy je určitá osoba bez dalšího označena za zloděje, aniž by o tom rozhodl soud) a bezpečnostní opatření přijatá správcem k zajištění spravedlivého zpracování a předejití nepřiměřeného dopadu na subjekt údajů (zveřejnění osobních údajů je vždy porušením všech bezpečnostních opatření a má negativní dopad na subjekt údajů).

Stěžovatel, kromě výše uvedených tezí o nemožnosti nahrazení účelu zpracování jiným právním titulem nesouhlasí ani s posouzením vztahu ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů ke zveřejnění osobních údajů. Stěžovatel má za to, že i v daném konkrétním případě je třeba chránit a respektovat právo na soukromí osoby, jejíž osobní údaje byly zveřejněny. Stěžovatel je předně toho názoru, že nelze vůbec přihlížet k tomu, zda zveřejnění fotografie vedlo nebo nevedlo k odhalení pachatele. Pokud má být zákonnost zpracování zřejmá od počátku, není možné v okamžiku zveřejnění osobních údajů (fotografie) vědět, zda to pomůže nebo nepomůže při odhalení pachatele. Toto kritérium je tedy irelevantní, resp. správce by se takto dostával do nejistoty; pokud by zveřejnil fotografii a ta by nevedla k odhalení pachatele, dopouštěl by se protiprávního jednání, zatímco pokud by k odhalení pachatele, byť ve vzdálenější budoucnosti, vedla, podle soudu by bylo vše již od počátku v souladu se zákonem.

Stěžovatel je toho názoru, že i pachatel trestné činnosti (stěžovatel zdůrazňuje, že ve správním řízení sice nijak nerozporoval tvrzení žalobce o krádeži kola, toto jeho tvrzení ovšem nijak neprověřoval co do pravdivosti, neboť to přísluší orgánům činným v trestním řízení, aby posoudily, zda došlo ke krádeži nebo ne, a zveřejněná fotografie tak může zachycovat i zákazníka, který si odváží řádně zaplacené kolo) má právo na soukromí. Lze nepochybně akceptovat, že toto právo bude omezené a nebude dosahovat úrovně jako u bezúhonného občana, žalovaný ovšem nesouhlasí se soudem, že zveřejnění záznamu je přiměřeným a legálním zásahem do soukromí. Jak uvedl Ústavní soud v usnesení sp. zn. IV. ÚS 2425/09, přípustnost kamerového záznamu jako důkazu v případném trestním řízení je třeba posuzovat mimo jiné také z hlediska toho, zda byl pořízený záznam využit jen pro nezbytně nutný účel (prokázání viny v trestním řízení) a nebyl nijak zneužit, např. veřejným zpřístupněním záznamu, znevažováním zaznamenané osoby ve sdělovacích prostředcích apod. (*a contrario* zveřejnění záznamu tedy dle Ústavního soudu není jeho přípustným využitím). Skutečnost, že zveřejnění záznamu z bezpečnostní kamery představuje zásah do soukromého života, který je v rozporu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, vyplývá také z rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Peck proti Spojenému království (stížnost č. 44647/98). Z pohledu zásahu do soukromí je třeba zkoumat, zda pořízený záznam byl určen pro omezené použití, či měl být dostupný široké veřejnosti (rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci P. G. a J. H. proti Spojenému království, stížnost č. 44787/98, bod 58). V daném případě byl dle stěžovatele kamerový systém a z něj pořízený záznam určen pro omezené použití a nikoliv pro šíření na veřejnosti, což i obecně vyplývá z výše uvedené povahy a účelu bezpečnostních kamerových systémů.

Stěžovatel má tedy za to, že pachatel trestného činu musí jako přípustný zásah do svého soukromí strpět zaznamenání kamerovým systémem bez svého souhlasu s tím, že jeho osobní údaje nebudou automaticky vymazány, ale záznam bude dále uchován a využit, že tento záznam bude předán orgánům činným v trestním řízení a následně bude použit jako důkaz proti němu. Pachatel trestného činu ovšem nemusí strpět, aby byl veřejně vystavován a pranýřován. Ostatně, trestní řízení je ve své počáteční fázi neveřejné a veřejně probíhá až v řízení před soudem. Do té doby by tedy i podle § 8a trestního řádu měla být respektována práva obviněných (pachatelů trestné činnosti) a jejich osobní údaje by neměly být bezdůvodně zveřejňovány. Uvedené také souvisí s principem presumpce nevinny. V daném případě tedy dle stěžovatele soud nesprávně posoudil princip proporcionality a nebezpečnost jednání žalobce, kdy nedůvodně a nesprávně vyhodnotil míru zásahu do soukromí konkrétní osoby, jejíž osobní údaje byly zveřejněny. Zveřejněním jejích osobních údajů bylo nepřiměřeně zasaženo do jejího soukromí a nebyl respektován princip presumpce nevinny.

Na okraj stěžovatel uvedl, že závěr soudu je do značné míry nejasný a neurčitý (nepřezkoumatelný), neboť soud jednoznačně neuzavírá, zda žalobce postupoval v souladu s § 5 odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů. Z odůvodnění napadeného rozsudku se lze spíše domnívat, že žalobci výjimka zde uvedená nesvědčí, ale že přesto, že porušil zákon, jeho jednání není nebezpečné, tedy že schází materiální stránka správního deliktu. Pokud soud skutečně uvažoval tímto směrem, stěžovatel ani s tímto závěrem nesouhlasí. Nebezpečnost, resp. závažnost protiprávního jednání stěžovatel zohlednil při stanovení výše pokuty, která vzhledem k zákonnému rozpětí byla stanovena při samé spodní hranici sazby, tedy jako pokuta spíše výchovná, upozorňující na protiprávní jednání. Stěžovatel tedy přihlédl ke skutkovým okolnostem případu a neshledal vysokou závažnost správního deliktu žalobce. Nelze ovšem dle jeho názoru hovořit o tom, že zde není nebezpečnost (škodlivost) žádána, tedy že není společensky nebezpečné, pokud jsou porušovány zákony a zveřejňovány osobní údaje v těch případech, kdy je to protizákonné.

Za vyloženě nepravdivý a lživý považuje stěžovatel závěr soudu o tom, že televizní stanice často vysílají záběry z průmyslových kamer a že tato praxe není Úřadem postihována. Soud pro tento závěr nemá jediný relevantní podklad, v daném řízení v tomto směru neprováděl žádné dokazování, alespoň ne za přítomnosti stěžovatele, a jedná se tedy čistě o subjektivní pocit či dojem soudu. Soud nemůže vědět, jaká jednání Úřad postihuje, jaké sankce uložil a v jakých případech. Jakékoliv tvrzení o údajné praxi Úřadu je tedy smyšlené a nepodložené. Stejně tak tvrzení soudu, že v případě zveřejněných záběrů z průmyslových kamer se ne vždy jedná o záběry poskytnuté policií, což je údajně patrné z obsahu konkrétních pořadů (není vůbec zřejmé, jaké má soud na mysli), rovněž nemá žádnou oporu v provedených důkazech. Evidentně se tedy jedná o ničím nepodložený dojem soudu a je v rozporu se soudním řádem správním, pokud soud k něčemu takovému při svém rozhodování přihlíží.

Stěžovatel závěrem navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Právní názor Nejvyššího správního soudu

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu uplatněného stížnostního bodu a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Mezi účastníky nebyl sporný skutkový stav, soud proto vycházel z téhož, jak byl zjištěn a popsán v rozhodnutí žalovaného i v rozsudku krajského soudu. Spornou byla pouze právní otázka výkladu a aplikace ustanovení § 5 odst. 1 písm. f a odst. 2 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů. Jak vyplývá z výše uvedeného, stěžovatel má za to, že zveřejněním fotografie konkrétní rozpoznatelné osoby pořízené ze záznamu bezpečnostní kamery na sociální síti Facebook došlo ze strany žalobce k neoprávněnému nakládání s osobními údaji této osoby v rozporu s účelem, k němuž byly shromážděny. Soud má naopak za to, že

při testu proporcionality převáží zájem na ochraně soukromého vlastnictví nad zájmem na ochraně osobních údajů a že by tato skutečnost měla být zohledněna v dalším řízení.

Dříve však, než mohl přistoupit k rozboru sporné otázky, musel ověřit, zda je oprávněná výtka Městského soudu v Praze, že žalovaný v žádném ze svých rozhodnutí neuvedl, z jakého důvodu považuje zpracování údajů ve formě zveřejnění fotografie na sociální síti Facebook za rozporné s účelem, pro který byly shromážděny. Z rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 2. 2012 následně zjistil, že sporné otázce je věnována dlouhá pasáž odůvodnění rozhodnutí (celkem 24 řádků) na str. 4, která je textově téměř totožná s částí argumentace obsažené i v kasační stížnosti. Uvedená otázka tedy byla správním orgánem dostatečně pojednána a Nejvyššímu správnímu soud proto nic nebrání, aby ji meritorně posoudil. Ve sporu o výklad výše uvedených ustanovení zákona o ochraně osobních údajů pak musel dát Nejvyšší správní soud v plném rozsahu za pravdu stěžovateli.

Podle § 5 odst. 1 písmeno f) zákona o ochraně osobních údajů je správce povinen zpracovávat osobní údaje pouze v souladu s účelem, k němuž byly shromážděny. Zpracovávat k jinému účelu lze osobní údaje jen v mezích ustanovení § 3 odst. 6, nebo pokud k tomu dal subjekt údajů předem souhlas.

Podle § 5 odst. 2 písmeno e) tohoto zákona může správce zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů. Bez tohoto souhlasu je může zpracovávat, pokud je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby; takové zpracování osobních údajů však nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života.

V projednávané věci není sporu o tom, že žalobce instaloval ve své provozovně (aniž by svůj úmysl ve smyslu § 16 zákona předem ohlásil Úřadu) kamerový systém, jehož účelem bylo zvýšení ochrany majetku a shromažďování údajů o případné trestné činnosti. Mezi účastníky rovněž není sporné, že záznam z bezpečnostní kamery v daném případě obsahoval osobní údaje ve smyslu § 4 písm. a) tohoto zákona. V dalším se lze plně ztotožnit s názorem stěžovatele, že účelem provozování kamerových systémů při ochraně majetku není (ve zkratce řečeno) pořizování záznamů pro jejich budoucí zveřejnění, ale pouze pro eventuální předání k tomu určeným orgánům k dalším úkonům. Vyšetřování a postihování trestné činnosti (do něhož lze zahrnout i páčání přestupků) je přitom plně v kompetenci orgánů státu. Počinání žalobce tedy nebylo kryto ani ustanovením § 3 odst. 6 písm. d) zákona, neboť není orgánem, jemuž zvláštní zákony takovou činnost umožňují, či dokonce předepisují, ani neměl ke zpracování osobních údajů souhlas dotčené osoby. Na věc pak nedopadá ani výjimka zakotvená v ustanovení § 5 odst. 2 písmeno e) zákona, neboť počinání žalobce ve výše popsaném rozsahu nebylo nezbytné pro ochranu jeho práv nebo právem chráněných zájmů. Lze tedy uzavřít, že ke zpracování osobních údajů došlo v rozporu s účelem, ke kterému byly shromážděny, aniž existoval jiný zákonný důvod pro jejich zpracování; tím došlo k porušení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o ochraně osobních údajů a k naplnění skutkové podstaty správního deliktu podle § 44 odst. 2 písm. c) tohoto zákona.

Za této situace není dán žádný prostor pro test proporcionality tak, jak ho provedl Městský soud v Praze. Za dané situace totiž k žádnému konfliktu mezi právem na ochranu majetku žalobce a právem na ochranu osobních údajů třetích osob nedochází a testem proporcionality není co poměřovat. Zákon sám totiž stanoví, kudy vedou hranice mezi právem na ochranu majetku na straně jedné a právem na ochranu osobních údajů na straně druhé. Právo na ochranu majetku je přitom dostatečně saturováno právem žalobce na instalaci a používání kamerového systému za zákonem stanovených podmínek a na případné další použití údajů získaných snímáním sledovaného prostoru státními orgány k tomu určenými. Jakékoliv další nakládání s osobními údaji takto shromážděnými bez souhlasu dotčených subjektů nelze ničím odůvodnit. Kromě judikatury Evropského soudu pro lidská práva, na kterou poukazuje stěžovatel a která se blíže zabývala především podmínkami, za nichž je

vůbec možno záznamy kamerovým systémem pořizovat, je třeba v této souvislosti blíže zmínit především usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 2. 2010, sp. zn. IV. ÚS 2425/09, který problematiku provozu kamerových systémů a jejich možný zásah do osobnostních práv třetích osob lapidárně ale výstižně shrnuje.

Podle něj (posuzováno v kontextu ústavní stížnosti osoby, proti níž byl záznam z kamery použit v trestním řízení) „při posuzování námitky porušení práva na soukromí pořízením uvedeného záznamu lze dát za pravdu stěžovateli, že monitorování veřejného místa kamerou a následné pořízení trvalého záznamu spadá pod ochranu poskytovanou článkem 10 Listiny a článkem 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva"). **Obecně je pro účely hodnocení, zda došlo k nedovolenému zásahu do soukromí ze strany orgánů veřejné moci, nutno zkoumat, zda byla zaznamenána soukromá záležitost či veřejná událost a zda byl získaný materiál určen pro omezené použití či měl být dostupný široké veřejnosti** (srov. odst. 58 rozsudku Evropského soudu pro lidská práva P. G. a J. H. proti Spojenému království ze dne 25. 9. 2001, č. 44787/98, dostupný na <http://echr.coe.int>). Běžné použití bezpečnostních kamer samo o sobě, ať na ulici nebo v prostorách jako nákupní centrum nebo policejní stanice, kde slouží legitimnímu a předvídatelnému účelu, není problematické z pohledu článku 8 odst. 1 Úmluvy (srov. odst. 40 rozsudku Perry proti Spojenému království ze dne 17. 7. 2003, č. 63737/00).

Uvedené závěry jsou plně aplikovatelné na stěžovatelovu věc, neboť **poškozený instalováním průmyslové kamery na veřejném místě sledoval legitimní cíl, tj. ochranu svého majetku a odhalení pachatele trestného činu, který by se jej osobně dotýkal. Pořízený záznam byl pak využit jen pro nezbytně nutný účel (prokázání viny stěžovatele v trestním řízení) a nebyl nijak zneužit, např. veřejným zpřístupněním záznamu, znevažováním stěžovatele ve sdělovacích prostředcích apod.** Ve výše uvedeném shrnutí je tedy obsažena i odpověď na problém řešený v projednávané věci a podpořeny závěry Nejvyššího správního soudu uvedené výše.

Za oprávněnou považuje Nejvyšší správní soud i námitku ohledně nejasné formulace závazného právního názoru. V textu rozsudku je v příslušné pasáži na str. 9 uvedeno, že „skutkové okolnosti v této věci mají pak výrazný dopad na nebezpečnost jednání žalobce, které je jednou z podmínek pro závěr o tom, zda došlo ke spáchání deliktu. Soud má za to, že v daném případě nelze hovořit o nebezpečnosti jednání žalobce, jestliže využil svého práva na ochranu vlastnictví proti subjektu, který vědomě jednal v rozporu se zákonem“. Následně je ovšem předchozí pasáž na str. 10 poněkud relativizována a uvádí se zde, že „z uvedených důvodů tak soud dospěl k závěru, že by v případě, že v řízení následujícím po zrušení rozhodnutí dospěje k závěru, že se žalobce jednání, kterým porušil povinnost zpracovávat osobní údaje pouze v souladu s účelem, k němuž byly shromážděny, dopustil, měl žalovaný aplikovat ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) zákona a v důsledku toho od potrestání upustit.“

Ani Nejvyššímu správnímu soudu z takto formulovaných závěrů není zřejmé, zda se podle názoru Městského soudu v Praze skutek stal, ale není správním deliktem, či zda skutek sice je správním deliktem, avšak s ohledem na okolnosti případu jsou zde dány podmínky pro upuštění od potrestání, a jaký prostor má vlastně správní orgán v dalším řízení k tomu, aby sám znovu skutek hodnotil a o uvedených otázkách uvážil. K tomu je nutno podotknout, že závažné nedostatky ve formulaci právního názoru soudu pro další řízení způsobují zpravidla nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku pro nesrozumitelnost a bývají tudíž samostatným důvodem pro jeho kasaci. V daném případě však tato vada jeho meritornímu přezkoumání nebránila, neboť, jak vyplývá z předchozího textu, Nejvyšší správní soud se neztotožnil již se samotnými východisky, které Městský soud v Praze k formulaci tohoto názoru vedly.

Závěrem pak dává Nejvyšší správní soud za pravdu i poslední námitce stěžovatele, v níž se ohrazuje

proti tvrzením soudu o tom, že nepostihuje vysílání záběrů osob páchajících trestnou činností, jež pocházejí z průmyslových kamer, různými televizními stanicemi, ač se nejedná vždy o záběry poskytnuté policií, a proti tomu, že soud tuto skutečnost zohlednil při posouzení věci. Pro takovéto závěry ve spise skutečně chybějí jakékoliv podklady a vzhledem k tomu, že soud rozhodl bez jednání, neproběhlo k této otázce žádné dokazování. I zde by se tedy (nebyť předchozího rozboru právní otázky) jednalo o závažnou procesní vadu, která by byla samostatným důvodem pro zrušení napadeného rozsudku.

Co dodat z pohledu glosátora?

V první řadě je třeba ocenit, že Nejvyšší správní soud nekličkoval a že jeho slova byla „ano, ano - ne, ne“ [viz Bible, Matouš 5, 37, dle Českého ekumenického překladu dostupného na <http://www.biblenet.cz/b/Matt/5>]. Jasně řekl, že ve sporech tohoto typu není prostor pro individuální poměrování závažnosti zásahů do práv, jež se dostávají do kolize. Ochrana soukromí, a to i pravděpodobného zloděje, tedy člověka, který pravděpodobně jednal nemravně a zavrženíhodně, má mít přednost před snahou okradeného svépomocí zjistit identitu zloděje a tak ho chytit. Soud říká, že podle platného práva je chytání zlodějí primárně věcí státu a jeho orgánů a že svépomoc nemá sahat tak daleko, aby okradený mohl za účelem pátrání po zloději své záběry zloděje zpřístupňovat veřejnosti. Má je předat orgánům státu odhalujícím krádeže a jiné trestné činy či přestupky a ty se mají postarat o zjištění a chycení pachatele.

S rozhodnutím Nejvyššího správního soudu je možno z hledisek jakési pocitové spravedlnosti a z morálně filosofického úhlu pohledu nesouhlasit, nicméně stěžejí mu lze vyčítat, že v rámci platného práva rozhodl nesprávně. Platné právo umožňuje zveřejnění osobních údajů, jež je jednou z forem jejich zpracování, jen v taxativně vymezených případech, které soud důkladně rozebral.

Jedinou šedou zónou, která soudu zbývala pro interpretaci a do níž se nakonec v detailech nepustil, je ustanovení § 5 odst. 2 písmena e) zákona o ochraně osobních údajů. To zpracování osobních údajů připouští mj. tehdy, je-li to nezbytné pro ochranu práv nebo právem chráněných zájmů správce údajů.

Nejvyšší správní soud vcelku lakonicky konstatoval, že „nezbytnost“ zde není dána, a doplnil svou argumentaci odkazem na usnesení Ústavního soudu, které se touto otázkou nepřímou, a rovněž dosti lakonicky, zabývalo. Sporné však může být, zda Ústavní soud ve svém usnesení vskutku říká, že každé veřejné zpřístupnění obrazového záznamu pravděpodobného zloděje je zneužitím tohoto záznamu. Anotovaným rozsudkem je usnesení Ústavního soudu zjevně takto interpretováno. Ústavní soud však mohl zneužitím formou veřejného zpřístupnění záznamu mínit třeba jen některá taková zpřístupnění, kupříkladu ta, jejichž účel nebyl primárně vypátrat identitu pravděpodobného zloděje, nýbrž jej veřejně zostudit tím, že jeho nemravný čin bude zpřístupněním záznamu učiněn „veřejným“. Detailnější argumentaci této otázky v usnesení Ústavního soudu nenajdeme, a proto zbývá prostor pro úvahy a alternativní výklady.

„Nezbytnost“ totiž možná lze vidět i trochu jinak než tak kategoricky, jak ji vyložil anotovaný rozsudek. Například si lze klást otázku, zda v této souvislosti máme přemýšlet toliko v kategoriích normativního rámce, anebo zda do hry může vstoupit fakticita při jeho naplňování. Normativní rámec je jasný - podle platného práva má pravděpodobného zloděje vypátrat a chytit na základě záběrů z kamery, které jí předá okradený, policie. Státní monopol legitimního násilí je nepochybně jedním z pilířů moderního právního státu. Realita je nicméně, přiznejme si, také jasná - v podstatné části případů tohoto typu, tedy malých krádeží, policie ani tehdy, obdrží-li záběry pravděpodobného zloděje od okradeného, tohoto zloděje nevypátrá; možná proto, že na jeho vypátrání nemá takový zájem jako okradený, a proto není dostatečně invenční, aktivní, zkrátka nesnaží se tak, jak by se

snazil okradený. Pokud tedy významná část zlodějí dopouštějících se drobných krádeží není vypátrána, nedá se argumentovat, že zveřejnění podobizny pravděpodobného zloděje je „nezbytné“ pro ochranu vlastnického práva okradeného? Protože jinak než svou vlastní aktivitou se okradený s velkou pravděpodobností odhalení a chycení zloděje nedobere. Protože státní monopol legitimního násilí zde selhává, není dostatečně efektivní. Jinak řečeno, nemá být svépomoc svým způsobem elastická, kopírující v jistém smyslu míru úspěšnosti či přesněji řečeno neúspěšnosti státního monopolu legitimního násilí při odhalování trestných činů či přestupků? Nemá to být tak, že pokud je stát při plnění této své role v podstatné míře neúspěšný, a okradený tedy nemůže s rozumnou mírou pravděpodobnosti očekávat identifikaci zloděje a jeho chycení státem (Jaká by musela být dostatečná míra úspěšnosti v této věci, aby stát obstál? Aspoň šedesátiprocentní? Anebo devadesátiprocentní?), má okradený právo užít „informační svépomoc“, neboť ta se v tuto chvíli stává prostředkem „nezbytným“ pro ochranu jeho vlastnictví. Je navíc možná i prostředkem proporcionálním v širším i užším smyslu slova: Je totiž 1) rozumná naděje, že povede k zjištění identity pravděpodobného pachatele; 2) jiný prostředek zde není k dispozici, neb státní monopol legitimního násilí, jediná realistická alternativa, selhává; 3) jde tedy současně o nejméně invazivní z dostupných prostředků; 4) i proporce (v užším smyslu) mezi zásahem do soukromí pravděpodobného pachatele a zásahem do vlastnického práva okradeného, kterého se pachatel dopustil, je u věcí v hodnotě jednotek tisíc korun nejspíše zachována, a nebyla by dána asi jen u škod vskutku bagatelních, v hodnotě desítek, možná málo stovek korun.

Pokud bychom přijali takto nastíněný alternativní pohled na věc, je logickým důsledkem i to, že se změní náš náhled na „účel“ shromažďování údajů, jak o něm hovoří § 5 odst. 1 písmeno f) zákona o ochraně osobních údajů. Připustíme-li, že může být, dochází-li v určitých typech případů k selhání státního monopolu legitimního násilí (zde v případě krádeží věcí menší hodnoty), „nezbytné“ veřejné zpřístupnění podoby pravděpodobného pachatele krádeže, pak to znamená, že účelem pořizování obrazových záznamů, které mají zaznamenat tuto podobu, je nejen to, že mají být v případě zjištěné krádeže předány policii, ale i to, že je-li pravděpodobné, že policie selže (či je to dokonce patrné z toho, že přes předání záznamů policie dostatečnou aktivitu ke zjištění pachatele nevyvinula), mohou být využity i k „informační svépomoci“ formou jejich veřejného zpřístupnění (výlučně!) za účelem zjištění identity pravděpodobného zloděje.

Má tedy okradený vlastník položit na oltář ochrany soukromí pravděpodobného pachatele své vlastnické právo, ví-li, že s velkou pravděpodobností stát a jeho policejní orgány zloděje neidentifikují a nechytí? I za takové situace je po okradeném spravedlivé požadovat, aby se zdržel „informační svépomoci“? Jaké odpovědi dává na tyto otázky právo, a jaké morálka? Něco mi říká, že přes jasné slovo, které jsme od Nejvyššího správního soudu slyšeli v anotovaném rozsudku, diskuse nad problémy v něm řešenými neustane...

JUDr. PhDr. Karel Šimka, LL.M., Ph.D.,
předseda senátu Nejvyššího správního soudu,
vysokoškolský pedagog

Nové číslo **EPRAVO.CZ Digital** si můžete stáhnout **ZDARMA** na **App Store**, **Google Play** a **Windows Store**, a to přímo z Vašeho tabletu či chytrého telefonu. Pokud máte již aplikaci staženou, postačí si stáhnout pouze nové vydání. Využít můžete také webový archiv starších čísel na adrese tablet.epravo.cz.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Bezpečnostní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)

- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)